

RIJEČ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 59
Godina XXX
Maj, 2025.
[str. 219-226]

© Monos 2025

Pjesnički svijet Lejle Kadić

Fatima Bećarević Softić

Spisateljica Lejla Kadić specifična je i interesantna pojava na domaćoj književnoj sceni po tome što je svojim širokim stvaralačkim opusom uspjela da doprinese demistifikaciji pjesništva i približi ga djeci i to na različite načine. Iza spisateljice Kadić je do sada šest objavljenih knjiga za djecu, nekoliko sevdalinki koje su dobile i muzičku adaptaciju, a jedna od njih je nagrađena i nagradom za najbolju sevdalinku u 2024. godini. Pjesme Lejle Kadić pisane su za najmlađu čitalačku publiku koja uz nju otkriva svijet, pojmove, značenja i usvaja pouke važne za egzistenciju dobrog čovjeka. Pjesnikinja insistira na rimi, jednako kao i poruci i pouci koju pjesme treba da imaju i jako joj je stalo da naglasi važnost odgoja, zasnovanog na dobroti i ljepoti. Osim toga, Lejla Kadić postaje prepoznatljiva po tome što svaku promociju svojih knjiga organizuje na interesantan i zabavan način tako da su djeca i sudionici u "događaju", ali i vjerna publika koja odrasta i sazrijeva uz ono što pjesnikinja piše. U posljednje vrijeme urađene su animirane i muzičke adaptacije za više od dvadeset njenih pjesama koje su dostupne na YouTube kanalu Skiby Kids Star. Ovaj rad predstavlja osvrt na cjelokupno stvaralaštvo Lejle Kadić, a daje se i prilika čitaocima da pročitaju i njene pjesme koje do sada nisu objavljivane.

Ključne riječi: Lejla Kadić dječija poezija, pjesme, sevdalinka, odrastanje, Gračanica

Spisateljica Lejla Kadić kao autorica javila se prvi put 2005.godine kad je objavljena njena prva zbirka pjesama pod naslovom "Što ja nemam čarobna krila"¹ To je zbirka poezije za djecu i odrasle u kojoj je predstavljen šarolik izbor tema kojima se spisateljica bavila i koja je, po riječima Mehmeda Nurikića, prof, predstavljala "neo-

1 Kadić, Lejla. Što ja nemam čarobna krila, Lijepa riječ, Tuzla, 2005.

bičan spoj, ... estradnog i literarnog”², ali i jednu posebnu, “ljubopitljivost”, okus, miris i boju zahvaljujući kojima je iz te zbirke izranjala čista dječija duša. Pjesme objavljene u ovoj zbirci prenosile su brojne impresije o svijetu koji nas okružuje kao i pojave sa kojima se djeca svakodnevno susreću. Vidjelo se da spisateljica posjeduje talenat i sposobnost da svijet gleda dječijim očima, iz perspektive koja je odraslima često nejasna i prejednostavna, ali djeci bliska i lijepa. Kada je riječ o formi, spisateljica je već u prvoj zbirci postavila temelje stila kojemu je ostala vjerna tokom cijelog svog dosadašnjeg stvaralaštva. Njena poezija pisana je u skoro svim pjesmama parnom ili unakrsnom rimom i ta težnja da se ostvari ritmički sklad i prenese poruka prisutna je u pjesmama pod svaku cijenu. Cijelu prvu zbirku ilustrirao je Jasmin Mujkanović i sve pjesme prate primjerene ilustracije tako da djeca u ranoj razvojnoj fazi lako mogu povezati tekst i sliku i odlučiti o čemu žele da im se čita. Zbirka poezije “Što ja nemam čarobna krila” organizovana je u okviru četiri poglavlja čiji su naslovi: *Još sam mali, Vrijeme je da se u školu pođe, Ljubimci i Šareni ćilim*. U njima se ogleda “jedna topla vjernost svemu onome što u radoznali svijet djece, u njihova srca, buđenja, snove, nade, unosi mirise prostranih polja radosti i ljubavi”³ Ova zbirka promovisana je 2005. godine i njena promocija privukla je veliki broj građana koji su došli da daju podršku onome što je Lejla napisala.

Na toj promociji recezenti su spisateljicu Kadić nazvali “dobrom vilom”, a navedena sintagma postat će sinonim kojim će se spisateljica predstavljati i u budućnosti.

Nakon objavljivanja svoje prve pjesničke zbirke, spisateljica Kadić se suočila sa teškim životnim izazovima, bolešću i promjenama u porodici, pa se dugo njen glas nije čuo. Međutim, cijelo vrijeme u ladici je bila, napisana na stranicama rokovnika još jedna zbirka dječije poezije i čekala da ugleda svjetlo dana u formi knjige. Sticajem okolnosti, 2019. godine Lejlina djeca su preuzela inicijativu i bez njenog znanja pronašla recezente, ilustratoricu, izdavača i cijeli tim ljudi koji je pomogao da bude objavljena ta zbirka iz “ladice” pod naslovom

2 Iz recenzije Mehmeda Nurikića, prof, u “Što ja nemam čarobna krila” Lijepa riječ, Tuzla, 2005. str.62

3 Iz recenzije Milosava Mikića, prof, “Što ja nemam čarobna krila” Lijepa riječ, Tuzla, 2005. str.62

“Priče dobre vile”.⁴ Zbirka je objavljena u tiražu od 500 primjeraka, izazvala zapažen interes publike i na neki način obilježila prekretnicu u stvaralaštvu spisateljice Kadić. Nakon pojave te knjige spisateljica je “ušla” u ulogu dobre vile” koja radi i stvara za djecu. Počela je intenzivno da se bavi dječijim stvaralaštvom, ali i organizacijom različitih događaja na kojima se djeci približava lijepa riječ i pjesništvo. Zbirku pod nazivom “Priče dobre vile” odlikuje jednostavnost, poetičnost i ritmičnost što doprinosi brzom pamćenju pjesama i lako ih približava djeci. Pjesme objavljene u ovoj zbirci podijeljene su u pet grupa: *Pjesme o životinjama, Ljubavne pjesme, Pomozimo prirodi, Među nama i Igrarije*. U njima se ističe jedna lahkoća življenja i jednostavnost iskaza koja ovu poeziju čini jasnom i razumljivom i odraslima i djeci. Ilustracije za ovu zbirku radila je akademska slikarica Majda Dobrnjić, koja je, osim pojedinačnih ilustracija za svaku pjesmu, tehnikom akvarela oslikala i uvodne slike kojima se otvaraju pojedina poglavlja te zbirke. Inspiraciju za ilustracije Majda Dobrnjić je pronašla u dječijim radovima koji su nastajali nakon slušanja pjesama i prenijela ih je papir na izuzetno lijep i zanimljiv način. Ova zbirka je jako slikovita i grafički lijepo uređena tako da na pojedinim mjestima podsjeća na vješto urađenu slikovnicu. Knjigom “Priče dobre vile” odškrinuta su vrata za ulazak spisateljice u vrtiće, škole, produžene boravke i na druga mjesta na kojima se

okupljaju i borave djeca. Tokom 2020. godine spisateljica Kadić se sve češće pojavljivala u javnom prostoru i djeci približavala ulogu pjesnikinje i čar poezije. Pjesnikinja više nije neko čija djela samo čitamo, nego stvarna osoba koja posjećuje djecu, razumije ih i prilazi im ne samo svojim pjesmama, nego i igrom i pjesmom.

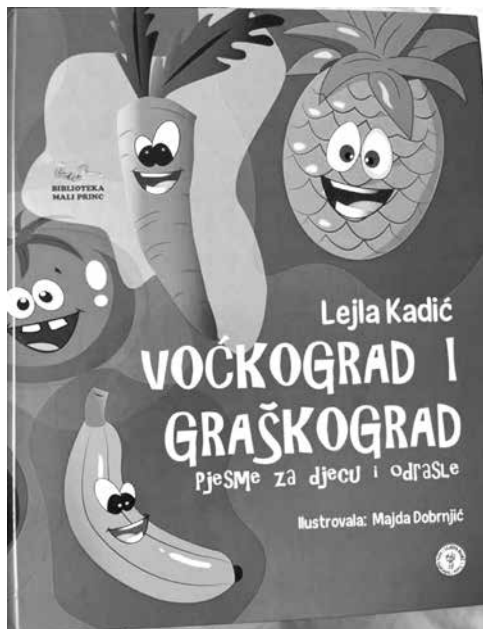
To je na neki način ohrabruje, pa nastavlja u istom umjetničkom stilu. Već 2021. godine pojavljuje se zbirka “Carstvo dječijih snova”⁵ koju je tehnikom akvarela opet ilustrovala Majda Dobrnjić. Zbirka sadrži 48 pjesama podijeljenih u nekih pet tematskih grupa (poglavlja). Prva nosi naziv *Tamo gdje ljubav počinje*, sadrži jedanaest pjesama i govori o ljubavi prema porodici, o odrastanju, djetinjstvu i odnosima sa najmlađima. Spisateljica stalno ukazuje na važnost porodice, na važnost prisnih odnosa djece sa svojim djedovima i nanama/bakama kao i svim drugim ljudima čije prisustvo doprinosi boljem i ljepšem odrastanju i njegovanju ljubavi i empatije za sve. Poglavlje *Šta se krije iza brijega* otkriva prirodu i njena čuda. O prirodi spisateljica uvijek govori jako slikovito i ukazuje na njenu važnost i ljepotu. Treće poglavlje posvećeno je školarcima, a četvrto i peto naslovljeni su kao *Igrarije-maštarije* i *Dječije brige* i u njima su sadržane pjesme koje tematizuju različite pojave i dileme do kojih se dolazi u najranijoj fazi dječijeg odrastanja. Ova knjiga promovisana je u septembru 2021. godine

4 Kadić, Lejla. *Priče dobre vile*, Lijepa riječ, Tuzla, 20219.

5 Kadić, Lejla. *Carstvo dječijih snova*, Lijepa riječ, Tuzla, 2021.

na platou ispred Osman-kapetanove medrese u Gračanici. I ova promocija je bila jako dobro posjećena. Spisateljica se samom organizacijom događaja udaljila od tradicionalne organizacije promocije knjige i uz muziku, balone i ples unijela estradnu dimenziju u samu promociju što je bilo novina za Gračanicu i cijeli događaj učinilo zanimljivim.

Zbirka pjesma "Voćograd i graškograd"⁶ objavljena je 2022. godine i svakako je najkvalitetnije urađena knjiga ove autorice i u poetskom i u grafičkom smislu. Tematski podijeljena je na dva dijela: *Voćograd* u kome je spisateljica na intresantan način predstavila različito voće i *Graškograd* u kome je predstavljeno povrće. Ukazujući na važnost zdrave i pravilne ishrane, spisateljica se "na poetski način" dotakla i te društveno važne i korisne teme i sa ovom zbirkom posjetila veliki broj vrtića i škola. Tokom predstavljanja "Voćograda i graškograda" štampani su i novi tiraži knjiga "Priče dobre vile" i "Što ja nemam čarobna krila", a Lejla Kadić postala je najpopularnija dječija pjesnikinja na području Tuzlanskog kantona i sa svojim knjigama gostovala je u brojnim vrtićima u Tuzli, Srebreniku, Lukavcu, Maglaju, Gradačcu, Sarajevu itd. Zbirka pjesama "Voćograd i graškograd" sadrži grafički urađene ilustracije koje su jako zanimljive i lijepe i na interesantan način približavaju djeci različite vrste voća i povrća. Sve pjesme odštampane su u interesantnim likovno sređenim okvirima, pa ova zbirka i u es-

tetskom smislu predstavlja veliki pomak u odnosu na sve što je spisateljica Kadić do tada objavila. Ilustracije za ovu zbirku radila je, takođe, Majda Dobrnjić.

Zbirku pjesama "Idemo u školu"⁷ spisateljica je objavila 2023. i u njoj se tematski bavila motivima i pojmovima važnim za svakog školarca. Držeći se zadate teme nastojala, na svoj način, djeci približiti pojmove kao što su: škola, biblioteka, kreda, sportska sala, pedagog i slično. Ilustracije za ovu zbirku, rađene su tehnikom suhe bojice i na neki način predstavljaju povezivanje onoga o čemu se govori sa tehnikom koja se najviše i koristi u prvim razredima škole. Ilustracije u ovoj knjizi jasno i slikovito reprezentiraju ono o čemu se govori, a radila ih je Lejla Aličić. Zanimljivo, na kraju ove

6 Kadić, Lejla *Voćograd i graškograd*, Lijepa riječ, Tuzla, 2022.

7 Kadić, Lejla *Idemo u školu*, Lijepa riječ, Tuzla, 2023.

zbirke spisateljica je objavila i “autobiografsku” pjesmu u kojoj je pokušala predstaviti sebe i svoj rad.

Posljednja knjiga naše spisateljice, pod naslovom “Snježana mama”⁸ objavljenja je takoreći nedavno, 2025. godine. To je poema koja je stilski drugačija od svega što je spisateljica do sada objavila. U njoj je u formi stiha predstavljen život Snježane, popularne junakinje poznate Grimmovim bajkama koja je odrasla i živi sa svojom porodicom na rubu šume. Spisateljica ne nastoji djeci približiti maštoviti svijet dvora na koji je Snježana otišla sa princem nakon udaje nego je smješta u moderni, savremeni dom u kome ona kao i svaka druga majka kuha za svoju djecu i brine se o njima. Kada Snježana izrazi želju da vidi patuljke, tata i dječaci odluče da je iznenade i odvedu u šumu u kojoj nastaju priče i bajke. Tamo, na mjestu gdje je nekad bila kuća dobrih patuljaka sada je sedam kuća i mnoštvo likova iz drugih priča. Na zabavi koja se priređuje na tom mjestu Senjeguljicu dolaze vidjeti likovi iz različitih književnih djela i iz različitih književnosti. Zanimljivo je da su na zabavi prisutni i tri prašćića, Pinokio i Đepeto, Palčica, dobre vile, Mačak u čizmama i brojni drugi likovi koji su spojivi samo u dječijoj mašti, a porijeklom su iz različitih tradicija, od različitih autora i stvaralačkih konteksta. Promocija ove knjige održana je u Velikoj sali BKC Gračanica, a djeca iz School & School Gračanica pripremila su predstavu kojom je, ustvari, predstavljena ova knjiga. Predstava je bila i najbolji način

da se prikaže djelo ovoga žanra, čija je struktura pogodna za scensku adaptaciju. Knjigu “Snježana mama” ilustrovala je Meliha Muharemović, učiteljica koje je tehnikom flomastera nacrtala i obojila sve ilustracije koje krase ovu interesantnu knjigu.

...

Kada je riječ o formi u kojoj spisateljica stvara, možemo reći da ona vlada dobroj poznatim metričkim obrascima deseterca, dvanaesterca i četrnaesetrca koje uvijek oblikuje tako da završavaju parnom ili unakrsnom rimom i na taj način uspostavlja ritam cijele pjesme. Dječije pjesme Lejle Kadić uglavnom imaju po tri ili četiri strofe u kojima spisateljica ne zaokružuje uvijek priču koju želi da prenese, ali je pravi majstor u stvaranju slika i deskripciji izuzetno maštovitih pojava koje samo pjesnička mašta može smisliti. Čini se da Lejla nije ni svjesna zakoni-

8 Kadić, Lejla *Snježana mama*, Lijepa riječ, Tuzla, 2025.

tosti po kojima bi mogla da stvara, ona se jednostavno prepušta osjećaju i rimi koja ide sama od sebe i na taj način ispisuje zanimljive i lijepe pjesme. Čitatelji koji poznaju cijeli njen opus složiti će se da spisateljica Kadić već ima okamenjene epitete, stilske forme koje uspješno prenosi kroz svoje pjesme i koje njenu poeziju čine drugačijom, lakom i neopтереćenom ničim što nije dječije. Kada čitate poeziju Lejle Kadić, osjećate se kao dijete koje svoje vrijeme provodi u istraživanju svijeta i pojava u njemu.

U prve tri zbirke poezije za djecu spisateljica je imala širok spektar tema kojima se bavila, a koje su se uvijek svodile na nekoliko poglavlja u okviru kojih je problematizirano sve ono što je blisko djeci i njihovom spoznajnom iskustvu. Tek u četvrtoj i petoj pjesničkoj zbirci, svoju pažnju usmjerava i fokusira se na jednu temu oko koje se redaju ili prepliću sve pjesme. To su zbirke "Vočkograd i Graškograd" i "Idemo u školu" koje su, rekla bih, došle u pravo vrijeme. Vočkograd i graškograd" zbog ukazivanja djeci njihovim jezikom na važnost voća i povrća u svakodnevnoj ishrani, a zirk "Idemo u školu" kako bi predškolarce i čak prve upoznala sa svim onim što polazak u školu donosi. Knjiga "Snježana mama" interesantna je po svom stilu i načinu na koji spisateljica kombinuje naizgled nespojive pojave u priču ispričanu u stihovima, odnosno, poemu koja nas vodi kroz nekoliko interesantnih dana u životu Snježane. Na nekoliko mjesta primjetno je da spisateljica poznaje obrasce zastupljene u tradicionalnoj

organizaciji bajke (na primjer one koji se odnose na simbolično ponavljanje brojeva) ali se ne oslanja na njih i slobodno gradi svoju priču dodajući joj različite likove koji postaju sudionici zabave kakvu samo djeca mogu zamisliti.

Komunikaciju sa čitateljima i recipientima onoga što ona stvara spisateljica Kadić ostvaruje putem svoje Facebook stranice na kojoj svakodnevno objavljuje novosti, a kad joj se ukaže prilika organizuje i zabavne događaje koje djeca prate i u kojima zajedno sa njom uživaju (kao što je na primjer rođendan Snjegovića koji je obilježila zajedno sa djecom i pritom ih sve nagradila) Od 2024. godine spisateljica Kadić ostvaruje saradnju sa Jasminkom Glinac, kompozitorkom koja njene pjesme adaptira za horske izvedbe. U oktobru 2022. na platou Tržnog centra "ETNA" organizovana je zabava za djecu "Vesela maskarada" na kojoj su, u prisustvu velikog broja djece, predstavljene prve pjesme Lejle Kadić koje su ispevane uz muzičku pratnju. Riječ je o pjesmama "Maskarada" "Novogodišnja parada" i "Snjegović". Zabava pod nazivom "Plešimo zajedno" organizovana je u decembru 2023. godine i tad su predstavljene pjesme "Praznik majki" "Tate junaci" i "Rođendanska pjesma". U oktobru 2022. muzički je predstavljena Pjesma "Voljeni grade" kao rođendanska pjesma za Lukavac grad koju su izvela djeca, uz podršku Jasminke Glinac. Tokom aprila i maja 2023. godine na Radio Gračanici, Lejla Kadić bila je urednica i voditeljica dječije emisije "Dječiji čarobni svijet" u okviru koje je predstavila svoju poeziju

i pričala priče sa na različite teme, interesantne djeci. Pjesma “Djeca Evrope”, izvedena je na 55. međunarodnom susretu Evrope. Sa tom pjesmom Dječji hor “Horoljupci” iz Bugojna predstavljao je Bosnu i Hercegovinu na jednom festivalu u Beogradu. Lejla je napisala i tekst za nevladinu organizaciju “SUNCE” iz Bugojna, koja okuplja talentovanu djecu toga grada. Na prvom međunarodnom festivalu dječije muzike “Kids Star” djevojčica Asja Čustević izvodila je Lejlinu pjesmu “Maskarada” za koju je muziku radila Jasminka Glinac. Brojne su Lejline pjesme koje su muzički adaptirane i izvedene za potrebe promocije različitih udruženja ili tema važnih za društveni angažman i aktivizam. Od 2019. godine spisateljica je prisutna i na sarajevskom sajmu knjige koji se tradicionalno održava u sarajevskoj Skenderiji i na njemu su predstavljana njena djela u okviru izdavačkog programa IK “Lijepa riječ” iz Tuzle.

U saradnji sa Jasminkom Glinac i ansamblom “Bosanke” spisateljica napisala je pjesmu “Kad Bosanke pjevaju” koja je izvedena na 15. festivalu sevdalinke pod nazivom “Sevdalinko u srcu te nosim” za koju je osvojila nagradu za drugi najbolji tekst na festivalu. Zanimljivo je da se stvaranje sevdalinke u današnjem vremenu predstavlja kao pokušaj ponovnog ispisivanja prošlosti. Uostalom, sevdalinka je starogradska pjesma, nastala u prošlosti. Spomenuta nagrada za sevdalinku je jedan od najboljih primjera da se

tradicija može kreirati i oživjeti u novim izvedbama, ispjevanim u istom duhu i stilu.⁹

U posljednje dvije godine Lejla aktivno sudjeluje u aktivnostima vezanim za promociju festivala “Vezeni most” u okviru kojeg se organizuju okrugli stolovi, promocije knjiga, predstavljanja autora i drugi zanimljivi događaji s prvenstvenim ciljem da se potakne i što bolje predstavi dječija književnost i stvaralaštvo. U posljednjih nekoliko mjeseci više od 20 pjesama spisateljice Kadić dobilo je muzičku obradu i animaciju i djeca ih mogu slušati na kanalu Skiby Kids Star. To su prve pjesme na bosanskom jeziku koje su dostupne na YouTube platformi koju djeca često posjećuju i rado gledaju.

Na osnovu svega navedenog, jasno je da je Lejla Kadić jako talentovana za dječju književnost i poeziju, te da ima sposobnost da stvara ne samo po svojoj unurašnoj inspiraciji nego i po narudžbi različitih udruženja i pojedinaca. Njene pjesme zastupljene su u različitim adaptacijama i nisu namijenjene samo djeci, nego i odraslima. Ulogu dobre vile spisateljica je shvatila ozbiljno i posvećeno radi na promociji dječije poezije i druženju sa djecom i odraslima koji su spremni da budu dio maštovitog svijeta najmlađih. Osim poezije, priprema i zbirku priča za djecu koju planira objaviti u narednom periodu. U posljednje vrijeme primjetan je i društveni angažman i potreba da se pjeva i piše o temama koje su važne za zajed-

9 U prilogu ovog rada bit će neobjavljeni tekstovi sevdalinke koje je Lejla Kadić napisala, a koje su izvedene od strane profesionalnih izvođača sevdalinke.

nicu, ali ponekad i teške, kao što su životi višechlanih porodica, žene koje su žrtve femicida i slično. U izboru pjesama koje se objavljuju uz ovaj, nalazi se i poezija religijskog karaktera koju spisateljica ranije nije objavljivala, a koja će, nadamo se, biti interesantna čitalačkoj publici. Za lokalnu zajednicu i svaku drugu zajednicu, od izuzetnog značaja su kreatori i talenti poput spisateljice Lejle Kadić. Oni pomažu u odgoju i obrazovanju generacija koje će voljeti lijepu riječ, a cijeniti i prepoznavati osnovne ljudske vrijednosti koje su svima važne. Jednostavno, čine život ljepšim u svom okruženju.

Izvori:

Kadić, Lejla. *Što ja nemam čarobna krila*, Lijepa riječ, Tuzla, 2005.

Kadić, Lejla. *Priče dobre vile*, Lijepa riječ, Tuzla, 20219.

Kadić, Lejla. *Carstvo dječijih snova*, Lijepa riječ, Tuzla, 20219.

Kadić, Lejla. *Voćkograd i graškograd*, Lijepa riječ, Tuzla, 2022.

Kadić, Lejla. *Idemo u školu*, Lijepa riječ, Tuzla, 2023.

Kadić, Lejla. *Snježana mama*, Lijepa riječ, Tuzla, 2025.

SUMMARY THE POETIC WORLD OF LEJLA KADIĆ

The Author Lejla Kadić is a distinctive and intriguing figure on the domestic literary scene, known for her broad creative output through which she has succeeded in demystifying poetry and bringing it closer to children in various ways. Kadić has so far published six books for children, several sevdalinkas (traditional Bosnian love songs) that have received musical adaptations—one of which was awarded Best Sevdalinka in 2024. Her poems are written for the youngest readership, who, through her work, discover the world, concepts, meanings, and adopt lessons essential to the existence of a good person. The poet emphasizes rhyme just as much as the message and moral that the poems should convey, and she is deeply committed to highlighting the importance of upbringing based on kindness and beauty. Additionally, Lejla Kadić has become known for organizing the promotion of her books in an engaging and entertaining way, making children not only participants in the “event” but also loyal readers who grow and mature alongside what the poet writes. Recently, animated and musical adaptations have been made for more than twenty of her poems, available on the YouTube channel Skiby Kids Star. This paper presents an overview of the complete work of Lejla Kadić, while also giving readers the opportunity to read some of her previously unpublished poems.